

набуття, використання й управління комунальною власністю, врахування особливостей, які мають місце при використанні інформаційних технологій та вчинення певних правових дій суб'єктами цивільних правовідносин на відстані, забезпечення законності та захисту прав за умови їх порушення тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
2. Глинська О. В. Територіальна громада як суб'єкт права комунальної власності. *Форум права*. 2012. № 2. С. 120-125.
3. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності: Закон України від 03.03.1998 р. № 147. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/147/98-вр>

*Плюшко Дмитро Сергійович,
аспірант кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЩОДО АНАЛІЗУ ДОСВІДУ КРАЇН ЄС З ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАСЛІДКІВ ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБУ МІЖ ЧОЛОВІКОМ І ЖІНКОЮ, ЯКІ Є ГРОМАДЯНАМИ РІЗНИХ КРАЇН

Подружжя, яке вважає, що шлюбні відносини слід припинити має право розірвати шлюб. Коли подружжя приймають рішення розірвати шлюбні правовідносини, вони, як правило, порушують справу в суді. На території ЄС непоодинокі випадки, коли чоловік і жінка, бажаючи розірвати шлюб, є громадянами різних країн ЄС, або проживали в різних країнах ЄС. У більшості європейських країн поряд з інститутом розлучення існує інститут сепарації, який часто передуює розлученню. Роздільне проживання не припиняє шлюб, але припиняє зобов'язання жити разом і тягне за собою розділ майна подружжя. Національне законодавство різних країн по різному визначає процедуру розірвання шлюбів, що породжує правову невизначеність у осіб, які перебувають в транскордонних союзах, обмежує їх волю при укладанні угод.

В сучасності в країнах ЄС сімейне право дозволяє міжнародним парам заздалегідь знати, який закон буде застосовуватися до їх розлучення. це збільшить гнучкість і автономію, надавши подружжю можливість вибрати який можна застосовувати закон. Більше автономії для подружжя забезпечить сильний стимул заздалегідь розібратися з наслідками можливого розвалу шлюбів і заохочувати дружні розлучення, які мають вирішальне значення,

якщо у пари є діти.

В ЄС діють процесуальні правила, що визначають який саме суд має право винести рішення про розлучення, що дозволяє визнавати факт розірвання шлюбу, досконалої в одній країні ЄС, іншою стороною.

Принципи, що стосуються розлучення, спрямовані на здійснення процедури розірвання шлюбу з урахуванням інтересів дітей і чоловіка. Виходячи з аналізу даних принципів, можна зробити висновок про те, що розірвання шлюбу за взаємною згодою подружжя є більш прийнятним, ніж розлучення з ініціативи тільки одного з подружжя.

Також в ЄС заохочують подружжя, які виявляють бажання розірвати шлюб до укладення угоди щодо правових наслідків даної цивільної акту. Тільки при відсутності такої угоди, компетентний орган приймає рішення.

Першим правовим актом в даній сфері став Регламент Ради ЄС від 30 липня 2000 № 1347/2000 про юрисдикцію, визнання і приведення у виконання рішень у справах про розлучення і справах, що стосуються відповідальності батьків («Правила Брюссель II»). Незабаром був прийнятий Регламент «Біс Брюссель II» – Регламент Ради ЄС від 27 листопада 2003 року № 2201/2003 про компетенцію, визнання та виконання рішень у сімейних справах і процедурах, що стосуються батьківської відповідальності, і про скасування Регламенту № 1347/2000. Однак на черговому засіданні Ради ЄС, який пройшов в Люксембурзі 5 і 6 червня 2008 року, був зроблений висновок про відсутність єдиних поглядів на гармонізацію сімейного права. 12 липня 2010 року Радою Європи було прийнято рішення про розвиток співробітництва у справах, що виникають з факту розлучення. Результатом рішення Ради ЄС про посилену співпрацю став Регламент 1259/2010 Європейського парламенту і Ради ЄС від 20.12.2010 року № 1259/2010 «Про співпрацю в області застосування законів про розлучення і роздільному проживанні подружжя («Рим III») [4].

«Рим III» містить механізми обмеження дії колізійного методу регулювання. Згідно ст. 11 не допускається зворотне відсилання, а відповідно до ст. 12 в застосуванні положень права, обраних в силу норм «Рим III», може бути відмовлено, якщо таке застосування явно несумісне з публічним порядком права країни суду.

Для сімейного права України положення, закріплені в «Рим III», є новими і прогресивними. На сьогоднішній день в СК України [2] не існує закріпленого положення про розірвання шлюбів громадян України з іноземними громадянами або особами без громадянства, а також шлюбів між іноземними громадянами, іноземними громадянами та особами без

громадянства, особами без громадянства, хоча б одне з яких має дозвіл на постійне проживання в Україні, здійснюється відповідно до законодавства України. При цьому зазначене положення частково врегульовано в Україні спеціальним законом (ст.ст. 63, 64 Закону України «Про міжнародне приватне право». Так, подружжя, які не мають загального особистого закону, може обрати право, що буде застосовуватися до припинення шлюбу, якщо подружжя не має спільного місця проживання або якщо особистий закон жодного з них не збігається з правом держави їхнього спільного місця проживання. Вибір права обмежений лише правом особистого закону одного з подружжя. Угода про вибір права припиняється, якщо особистий закон подружжя стає спільним.

Вважається за доцільне передбачити колізійне регулювання розірвання шлюбу, що відповідає сучасним тенденціям міжнародного приватного права в СК України. По-перше, слід надати подружжю можливість обирати застосовне право до розірвання шлюбу, обмежене правом постійного місця проживання подружжя на момент подання позовної заяви до суду, правом громадянства одного з подружжя на момент розгляду справи в суді або правом, найбільш тісно пов'язаних з відношенням. Таким може виступати закон доміцілья або закон громадянства подружжя в залежності від ряду факторів, наприклад: проживання подружжя на території одного або різних держав, єдине громадянство, наявність нерухомого майна за кордоном. Зважаючи на важливість відносин, пов'язаних безпосередньо з особистістю, угоду про застосовне право слід укладати в письмовій формі, що вимагає нотаріального посвідчення. При цьому доцільно передбачити можливість в будь-який час вносити зміни в угоду про застосовне право. По-друге, необхідно відмовитися від єдино можливою на сьогоднішній день жорсткої односторонньої колізійної прив'язки при розірванні шлюбу на території України.

Вважаємо, що вітчизняний законодавець може використовувати позитивний досвід ієрархічно вибудованих норм субсидіарного колізійного регулювання «Рим III».

З урахуванням запропонованого вище обмеження автономії волі сторін для українського сімейного права в СК України доцільно закріпити такі ієрархічні прив'язки, які застосовуються при відсутності угоди сторін про застосовне право: право спільного місця проживання подружжя на момент подання позовної заяви до суду; право держави громадянства одного з подружжя на момент розгляду справи в суді; право найбільш тісному зв'язку; право країни суду. Запропоноване рішення ситуації, що є в даний час в

українському сімейному праві дозволить найкращим чином враховувати фактичні обставини справи при розірванні шлюбу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.
2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21. Ст. 135.
3. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року № 2709-IV, (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 32, ст.422) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>.
4. Council Regulation (EU) № 1259/2010 implementing enhanced cooperation in the area of the law applicable to divorce and legal separation // EUR-Lex // URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:343:0010:0016:en:PDF>.
5. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С Кузнєцової, Р. А. Майданика. – вид., переробл. і доповн. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – с. 976.
6. Сафончик О. І. Правове регулювання припинення шлюбу в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2004. 22 с.
7. Научно-практический комментарий Семейного кодекса Украины / Ю. С. Червоний и др.; под ред. Ю. С. Червоного. Киев: Истина, 2004. 515 с.
8. Яновицька Г.Б., Кучер В.О. Цивільне право України: підручник [Текст]: в 2-х томах / кол. Авторів; за ред. Яновицької Г.Б., Кучера В.О.. – Львів «Новий світ-2000»: Юрінком Інтер, 2018. – 872 с.

Тищук Наталія Олексіївна,
аспірантка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ УКЛАДЕННІ ПРАВОЧИНІВ МАЛОЛІТНІМИ ТА НЕПОВНОЛІТНІМИ ОСОБАМИ ЧЕРЕЗ ІНТЕРНЕТ

Розвиток інформаційних технологій, перехід у онлайн-режим всіх сфер нашого життя, в тому числі і вчинення правочинів, обізнаності малолітніх та неповнолітніх осіб у використанні технологій та масового переходу на покупки в режимі онлайн, безготівкові форми розрахунків, впровадженням різного роду сервісів, які обслуговують дану сферу, обумовлює виникнення питання про співвідношення розширення фактичних можливостей малолітніх та неповнолітніх вчиняти правочини та вчинення їх в межах правових норм, а також про захист зазначених осіб від незаконних чи невігідних правочинів, вчинених під впливом як традиційних факторів (помилка, обман,